

تجارب و دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی

یکی از مهم‌ترین و با ارزش‌ترین تجارب دفاع مقدس، تقویت قوه ایمان و باور به امدادهای الهی و قطع امید از ابرقدرت‌های پرمدعای دنیوی و تکیه و اعتماد نکردن به دوستان متظاهر جهان سرمایه‌داری بود. موضوعی که پیش‌تر خدای متعال آن را این چنین به بندگان خود تذکر داده بود: «وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ» (۱) و بر ظالمان تکیه نکنید، که موجب می‌شود آتش شما را فرا گیرد؛ و در آن حال، هیچ ولی و سرپرستی جز خدا نخواهید داشت؛ و یاری نمی‌شوید.»

زمان جنگ تحمیلی که اوج نیازهای مادی و دنیوی به همسایگان بود، شاهد بودیم که بسیاری از آنها نه تنها کمک قابل قبولی به ایران اسلامی نداشتند، بلکه تلاش می‌کردند از اوضاع نابسامان سیاسی و نظامی که برای ایران اسلامی به وجود آمده بود به نوعی به نفع منافع مادی و دنیوی خود استفاده کنند. در جنگ تجربه کردیم که ما در دنیا تقریباً تنها هستیم و تنها پشتوانه ما، امدادهای غیبی و سازمان‌دهی نیرو و توان داخلی است. (۲)

(۱) سوره مبارکه هود، آیه ۱۱۳.

(۲) دکتر اسماعیل منصوری لاریجانی، آشنایی با دفاع مقدس، انتشارات خادم الرضاع، ص ۲۹۰.

در جنگ تحمیلی شاهد تقویت قوای معنوی و فراگیری شاخص‌های اخلاقی همچون مواسات و دستگیری از هم‌نوعان بودیم، برخی خانه‌ها با وجود مشکلاتی که داشتند از دیگر هموطنان، دوستان و نزدیکان خود نیز میزبانی می‌کردند. اگر حساب برخی زراندوزان پول‌پرست را از مردم شهیدپرور ایران اسلامی جدا کنیم به روشنی می‌توان ادعا کرد کمتر کسی پیدا می‌شد فشار مالی به اطرافیان خود تحمیل کند.

از مهم‌ترین تجارب فرهنگی در دوران دفاع مقدس، مهار فرهنگ سرمایه‌داری و رفاه‌طلبی و ترویج فرهنگ ساده‌زیستی بود؛ چراکه بستر فرهنگی مبارزه با دشمن بر اساس تعالیم اسلام، زهد، قناعت و ساده‌زیستی است. امام خمینی (ره) نیز به عنوان رهبری مدیر و دوراندیش همواره مراقب نفوذ تفکر سرمایه‌داری در بدنه نظام و دفاع مقدس بود؛ کما اینکه در تعبیری زیبا این چنین بیان فرمودند: «آنان که رفاه‌طلبی در بدنه نظام را قابل جمع می‌دانند، آب در هاون می‌کوبند و با الفبای مبارزه بیگانه‌اند». (۳) افسوس که بعد از دفاع مقدس، این فرهنگ زیبا که می‌توانست بستر سازندگی کشور هم باشد مورد آماج دنیاخواهی سرمایه‌داران و مدیران رفاه‌طلب قرار گرفت. (۴)

(۳) صحیفه نور، ج ۲۱، ص ۹۴.

(۴) آشنایی با دفاع مقدس، انتشارات خادم الرضاع، ص ۲۹۶.

تجارب و دستاوردهای اقتصادی دفاع مقدس

دفاع مقدس از لحاظ اقتصادی نیز تجارب و دستاوردهای بسیار خوبی را برای جامعه اسلامی و دولت‌مردان به ارمغان آورد، به ادعان محققان از جمله تجارب اقتصادی جنگ، اصلاح الگوی مصرف و فاصله گرفتن از مصرف مسرفانه بود، موضوعی که به شدت در فرهنگ قرآن کریم مورد نکوهش قرار گرفته بود و امت اسلامی می‌بایست مصرف متعادلانه را در سبک زندگی خود مراعات کنند: «كُلُوا وَ اشْرَبُوا وَ لَا تُسْرِفُوا، إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ»؛ (۵) بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید که خداوند مسرفان را دوست نمی‌دارد؛ البته این شاخص اقتصادی در اوضاع نابسامان نظامی آن زمان ضرورت بیشتری داشت، از جمله آثار و برکات اقتصادی در زمان جنگ جلوگیری از ورود کالای غیر ضروری، لوکس و کم مصرف بود و همچنین در دفاع مقدس آموختیم که می‌بایست ذخیره‌های ارزی کشور و توسعه منابع درآمدی دولت از طریق مالیات و تولیدات و صادرات مورد توجه جدی قرار گیرد، حاصل جنگ اتکا به توان مالی و سرمایه‌ای درون کشور بود، در جریان جنگ کمک‌های مؤمنانه مردم تأثیر بسیار مثبت و مفیدی بر اقتصاد جنگ داشت این موضوع خود گواه بر روند مثبت اخلاق‌مداری بر بهبود اوضاع اقتصادی بود.

(۵)سوره مبارکه اعراف آیه ۳۱.

تجارب و دستاوردهای نظامی

تجاوز ناجوان‌مردانه و وحشیانه رژیم بعث عراق به ایران اسلامی، با انگیزه نابودی انقلاب اسلامی در منطقه حساس خاورمیانه، زمینه مساعدی را برای انسجام و آبدیده شدن نیروی نظامی و تقویت قوای درونی فراهم کرده بود، موضوع بسیار مهمی که مردم ایران اسلامی را بیش از پیش به ضرورت و اهمیت این آیه قرآن واقف می‌کرد « وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَأَنْتُمْ لَكُمْ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ»؛ (۶) هر نیرویی در قدرت دارید، برای مقابله با آنها [دشمنان]، آماده کنید! و (همچنین) اسب‌های ورزیده (برای میدان نبرد)، تا به وسیله آن، دشمن خدا و دشمن خویش را بترسانید! و همچنین گروه دیگری غیر از اینها را، که شما نمی‌شناسید و خدا آنها را می‌شناسد! و هر چه در راه خدا (و تقویت بنیه دفاعی اسلام) انفاق کنید، به طور کامل به شما بازگردانده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد!

البته در جریان جنگ تحمیلی به این نتیجه و دستاورد مهم و طلایی نیز دست پیدا کردیم که برای غلبه بر ابرقدرت‌های نظامی دنیا این فقط نیرو نظامی و لجستیکی نیست که می‌تواند عامل پیروزی بر اهریمن‌های زمان باشد، بلکه قوه ایمان، و باور به امدادهای غیبی، و تقویت روحیه سلحشوری و غیرت‌مندی

(۶)سوره مبارکه انفال آیه ۶۰.

و تقویت فرهنگ شهادت است که می‌تواند نوید بخش آزادی و دستیابی به پیروزی باشد « إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَ إِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُم مِّنْ بَعْدِهِ وَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ»؛ (۷) اگر خداوند شما را یاری کند، هیچ کس بر شما پیروز نخواهد شد! و اگر دست از یاری شما بردارد، کیست که بعد از او، شما را یاری کند؟! و مؤمنان، تنها بر خداوند باید توکل کنند!.

(۷) سوره مبارکه آل عمران آیه ۱۶۰.

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1399/07/04/2355232/>